

6.8.56
7/6079

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 947

06 TEMMUZ 2009

Konu : Yazılı Soru Önergesi

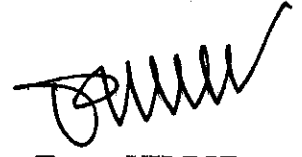
8998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : T.B.M.M Başkanlığı'nın 22.12.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6079-10283 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Süleyman Turan ÇİRKİN'in Bakanlığımıza tevcih ettiği, 7/6079 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve Transit Petrol Boru Hatları Dairesi Başkanlığından alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**HATAY MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN TURAN ÇİRKİN'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6079)**

Sorular 1, 2:

- Nabucco Projesi için BOTAS'ın mevcut iletim sisteminden izole bir şekilde münhasıran yeni bir boru hattı mı inşa edilmektedir?

- İzole boru hattı inşa edilmesindeki sebep nedir? BOTAS'ın sisteminin bunda ne faydası olacaktır?

Cevaplar 1, 2:

Dünya doğalgaz piyasasında ticari ve teknik değerlendirmelerle doğrulanmış ve tecrübe ile kabul görmüş uygulamalar, transit boru hatlarının bağımsız olmasını şebeke ve arz güvenliği için gerekli kılmaktadır. Hazar ve Ortadoğu gazını Avrupa'ya taşıyacak olan Nabucco projesi için Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğünün (BOTAS) mevcut iletim sisteminden izole bir şekilde münhasıran yeni bir boru hattı inşa edilmesi planlanmış olmakla birlikte projenin belirli bir döneminde BOTAS'ın Ankara'ya kadar olan ana boru hattının atıl taşıma kapasitesinin kullanılması da proje ortakları tarafından düşünülmektedir.

Söz konusu proje kapsamında inşa edilecek bu hattın inşaatı ve işletmesi ayrı bir tüzel kişilik olan ve BOTAS'ın da 1/6 oranında ortaklığı bulunan Nabucco Gas Pipeline International GmbH (NIC) şirketi tarafından finanse edilecektir. Boru Hattı inşaatının 2010 yılında başlaması öngörülen ilk fazı kapsamında Ankara-Baumgarten (Avusturya) arasındaki 2000 km'lik bölümün inşa edilmesi planlanmaktadır. Birinci fazın inşaatının 2013 yılında bitirilmesi ve boru hattının yıllık 8 milyar m³'lük ilk kapasite ile çalıştırılmaya başlanması öngörülmektedir.

Soru 3:

En büyük kısmı Türkiye'den geçecek olan boru hattından Türkiye'ye Bursa'da bir çıkış noktası bırakıldığı, buna rağmen Türkiye'deki yatırımın dörtte biri olan Romanya'ya iki çıkış noktası bırakıldığı doğru mudur?

Cevap 3:

Projenin sistem tasarımı yapılırken her geçiş ülkesine bir adet çıkış noktası bırakılması benimsenmiş olmakla beraber doğalgaz depolama imkanını kullanmak isteyen ülkelere ilave bir giriş/çıkış noktası konulması planlanmıştır. Bu anlamda Romanya'ya ve Türkiye'ye ikinci bir giriş/çıkış noktası konulması tasarlanmaktadır. Ayrıca, ticari koşullarda taşıyıcı ile taşıyan firmalar anlaştığı takdirde teknik olarak ilave giriş/çıkış düzenlemeleri yapmak her zaman mümkün olabilecektir.

Soru 4:

Toplam 3.300 km olacak boru hattının 2.000 km'si Türkiye'den geçeceği ve toplam 7.9 milyar Euro'ya maledileceği doğru mudur? Bunun 4.8 milyar Euro'sunun BOTAS tarafından üstlenileceği doğru mudur?

Cevap 4:

2.000 km.'si Türkiye'den geçmek üzere toplam 3.300 km. olması planlanan hattın maliyeti, projeye eşit oranda (1/6) ortak olan RWE (Almanya), OMV (Avusturya), MOL (Macaristan), Transgaz (Romanya), Bulgargaz Holding (Bulgaristan) ve BOTAŞ (Türkiye) tarafından hisseleri oranında katılımla karşılanacak olup toplam yatırımın 4,8 milyar euro'luk bölümünün BOTAŞ tarafından üstlenilmesi söz konusu değildir.

Soru 5:

BOTAŞ'a sadece taşıma ücreti mi ödenecektir?

Cevap 5:

BOTAŞ, Nabucco Gas Pipeline International Company'nin (NIC) 1/6 oranında ortağı olup şirketin tüm gelirine hissesi oranında ortak olacaktır. Ayrıca, NNC tarafından BOTAŞ'ın, hattın Türkiye kısmının işletmecisi olarak görevlendirilmesi imkan dahilinde olup bunun gerçekleşmesi halinde BOTAŞ'ın ek gelir elde etmesi söz konusu olabilecektir. Bu durumda BOTAŞ'ın yatırım gelirinin yanısıra işletme geliri de olabilecektir.

Soru 6:

Güzergah Türkiye dahil üzerindeki tüm ülkelerin ilgili şirketleri tarafından inşa edilecek boru hattının tüm kullanım haklarının Avusturya'da kurulu Nabucco Gas Pipeline International GmbH Şirketi'ne gayri kabili rücu şeklinde verildiği doğru mudur? Eğer böyle ise Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerindeki Berlin Bağdat Demiryolu için verilen kapitilasyonlardan ne farkı vardır?

Cevap 6:

BOTAŞ, Avusturya'da kurulu NIC şirketinin şirketin eşit hissedarı konumunda olup alınan kararların oybirliği ile alınmasının yanı sıra, jeo-stratejik açıdan önem taşıyan kararlarda BOTAŞ'ın ağırlığı daha fazla olmaktadır. NIC, NNC'lerden devir aldığı pazarlama yetkisi ile boru hattının kapasitesini, ilgili boru hattı üzerinden gaz taşımak isteyecek taşıyıcılarla taşıma sözleşmesi yapmak için kullanacaktır. NIC tüm faaliyetlerindeki yetkisini, kuruluş sözleşmesi gereği tüm ortaklarının oybirliği ile kullanacak olup BOTAŞ'ın 1/6'lık hissesi oranında söz hakkı bulunmaktadır. Nabucco Projesi kapsamında ülkemizde yapılacak olan yatırımlar ve bu yatırımlar sonucu ortaya çıkacak sistemin işletimi müzakeresi devam etmekte olan IGA (Hükümetlerarası antlaşma) ve meri mevzuat çerçevesinde yapılacaktır. Belli konuların müzakeresi ise halen devam etmektedir.

Soru 7:

Nabucco Gas Pipeline International GmbH niçin Avusturya Viyana'da kurulmuştur? Tüm vergilerini Avusturya'da verecek olan Nabucco GmbH isimli Şirkette en büyük yatırımı yapacak olan BOTAŞ niçin % 16.67 oranında hisseye sahiptir?

Cevap 7:

12 Mart 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2004/6929 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda, BOTAŞ'ın kurucu ortak olduğu şirket, kurulduğu dönemde kullanılan AB hibeleri ve hedeflenen Avrupa müşterisine ulaşılmasını sağlamadaki avantajları nedeniyle Avusturya'da kurulmuştur. Boru hattının inşaatı ve işletilmesine yönelik olarak güzergah üzerindeki her ülkede Nabucco Milli Şirketi (NNC) kurulacaktır. NNC'ler NIC tarafından finanse edilecek ve kurulu oldukları ülkede vergi ödeyecek, vergi sonrası karlarını NIC'ye aktaracak ve NIC, BOTAŞ dahil tüm ortaklarına hisseleri oranında (1/6) kar payı dağıtacaktır.

Proje için yapılacak yatırım NIC firması tarafından üstlenilecek ve tüm ortaklar bu yatırıma eşit oranda (1/6) katılacaktır. Ayrıca, boru hattı sisteminde taşıma gelirinden tahakkuk edecek vergiler boru hattının yer aldığı geçiş ülkelerinde ödenecektir. Bu anlamda hattın en uzun bölümünün geçtiği ülkemizde en fazla gelir vergisi tahakkuk edecektir. BOTAŞ ise yatırımlara diğer ortaklarla eşit olarak hissesi oranında katılacaktır.

Soru 8:

Bir Alman Şirketi olan RWE'nin bu projeye katkısı ne olacaktır? Bu şirket ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarlığından ayrılıp RWE'ye Yönetim Kurulu Üyesi olan Sami DEMİRBİLEK'in ilişkisi var mıdır? Kamu görevlisinin görevi ile ilgili şirkette görevinden ayrıldıktan sonra en az iki sene çalışmama yasağı var iken Sami DEMİRBİLEK TTK göre faaliyetlerinden tümüyle sorumlu olduğu RWE nasıl Yönetim Kurulu Üyesi olabilmektedir? Bakanlık olarak bu konuda herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur? Sami DEMİRBİLEK RWE bir çıkar sağlamış mıdır?

Cevap 8:

Projenin teknik ve ekonomik fizibilite çalışmalarının tamamlanmasını müteakip bağımsız uluslararası bir danışmanlık şirketine, finansman ihtiyacı ve bu ihtiyacın uluslararası finans piyasasından temini konusunda bir çalışma yaptırılmıştır. Bu çalışmaya göre başlangıçta beş ortak tarafından kurulan şirketin hissedarlarının toplam finansal kredibilitesinin daha güçlü hale getirilmesi ve projenin gerçekleşme güvenilirliğinin artırılması için kredi notu yüksek ve uluslararası itibara sahip yeni bir şirketin ortak olarak alınması tavsiye edilmiş ve proje ortaklarının onayı ile oluşturulan listede yer alan şirketler arasında yapılan değerlendirme sonucu RWE Şirketinin altıncı ortak olarak projeye katılması oy birliği ile kararlaştırılmıştır.

Sami DEMİRBİLEK Bakanlık Müsteşarlığından emekli olarak Bakanlık ile ilişkisini kesmiştir. 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun "Yasak Süresi" başlıklı 2 nci maddesinde kamu görevlisine getirilen yasak, soruda belirtildiği gibi "görevi ile ilgili şirkette çalışma" yasağı olmayıp, "ayrıldığı kuruma karşı çalışma" yasağıdır.

Sorular 9-12:

-Nabucco Projesi için bir Hükümetlerarası Anlaşma istenmekte midir? Bu Hükümetlerarası Anlaşmada ne tür garantiler talep edilmektedir? Projenin üçte ikisini yapan BOTAŞ için ilave hükümet garantileri mi istenmektedir? Tüm haklarını Nabucco Şirketine temlik etmiş olan BOTAŞ'a ve Viyana'da kurulmuş olan Nabucco Şirketi'ne ne tür garantiler verilecektir?

-AB İlerleme Raporunda Proje ile ilgili Türk makamları tarafından taahhütlerin verildiği ifade edilmektedir. Bu taahhütler nelerdir?

-AP Hristiyan Demokrat Grubu üyesi Ria Oomen-Ruijien tarafından hazırlanan ve Ocak 2009 da Genel Kurulda görüşülecek olan raporda enerji konulu 39 bölümde Nabucco ile ilgili Hükümetlerarası anlaşmanın niçin yapılmasında ısrar ediliyor? Bu Hükümetlerarası Anlaşma bir imtiyaz oluşturmayacak mıdır?

Cevaplar 9-12:

Hattın tamamı NIC ve NNC'ler tarafından yapılacak olup üçte ikisinin BOTAŞ tarafından yapılması söz konusu değildir. Ortaklığı oranında NIC'in finansmanına katkı sağlayacak olan BOTAŞ, herhangi bir hakkını Viyana'da kurulmuş olan Nabucco şirketine temlik etmiş değildir. BOTAŞ NIC şirketinin yönetimine fiilen katılmaktadır. Uluslararası finans pazarında genel kabul gören finansal enstrümanlar ve kredilerin geri dönüşü açısından bakıldığında sözkonusu yatırımın uluslararası nitelik taşımakta olduğu da göz önünde bulundurularak, özellikle, ilgili proje ülkeleri açısından gerekli siyasi desteği sağlayacak bir Hükümetlerarası Anlaşmanın imzalanması bu tür sınır ötesi bir boru hattı projesinin finanse edilebilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda, projenin finansmanı için ön görüşmeler yapılan Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) ve Avrupa Yatırım Bankası (EIB) gibi finansörler, kredi için bu tür paket anlaşmaların mevcudiyetini bir zaruret olarak görmektedir.

Nabucco Projesi için imzalanması sözkonusu olan Hükümetlerarası Anlaşma'nın ilk taslağı Türkiye tarafından hazırlanmış ve bu çerçevede, proje ortağı şirketler arasında nihai hale getirilerek ilgili hükümetlere gönderilmiştir. Müzakereleri devam eden anlaşma taslağında BOTAŞ için ilave hükümet garantisi talebi söz konusu değildir. Güzergah üzerindeki tüm ülkeler arasında imzalanacak olan Hükümetlerarası Anlaşma kapsamında, taraf ülkeler projeye olan desteklerini birbirlerine karşı taahhüt edeceklerdir. Türkiye'nin de katılımıyla daha önce gerçekleştirilmiş olan sınır ötesi diğer uluslararası boru hattı projelerinde de benzer Hükümetlerarası Anlaşmalar imzalanmıştır.